

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

4. 11. 2024. – 8. 11. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA *FRONT OFFICE*

Sarajevo, 11. 11. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
4. 11. 2024. – 8. 11. 2024.

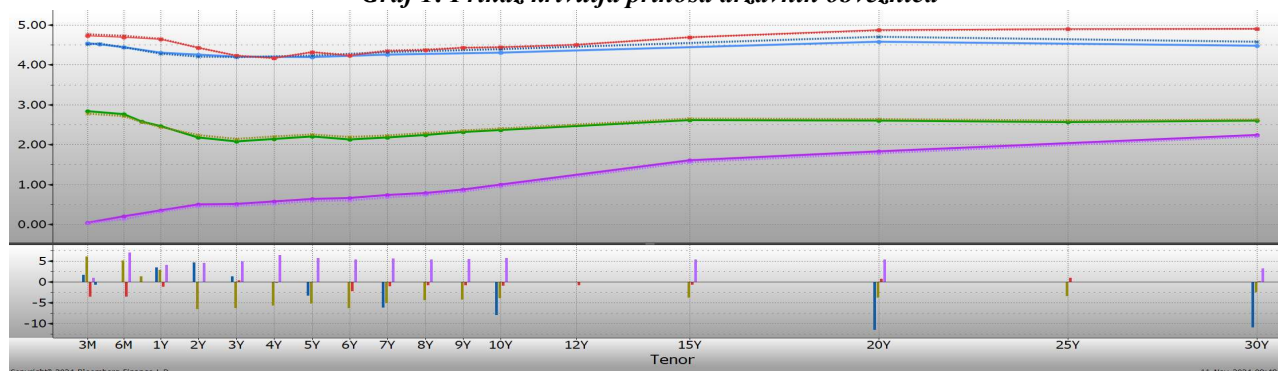
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	1.11.24	- 8.11.24	1.11.24	- 8.11.24	1.11.24	- 8.11.24	1.11.24	- 8.11.24
2 godine	2,25	- 2,19	4,21	- 4,25	4,43	- 4,43	0,47	- 0,51
5 godina	2,26	- 2,20	4,22	- 4,19	4,32	- 4,32	0,59	- 0,65
10 godina	2,41	- 2,37	4,38	- 4,30	4,45	- 4,44	0,95	- 1,01

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	1.11.24	-	8.11.24
3 mjeseca	2,828	-	2,869
6 mjeseci	2,716	-	2,767
1 godina	2,460	-	2,485

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krivulje prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 8. 11. 2024. godine (pune crte) i 1. 11. 2024. godine (isprekidane crte). Na donjem dijelu grafa prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene nadnevke.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su smanjeni tijekom proteklog tjedna. Na tjednoj razini prinosi njemačkih obveznica su smanjeni za 4 do 6 baznih bodova, prinosi francuskih obveznica za 4 do 5 baznih bodova, a prinosi talijanskih obveznica za 3 do 6 baznih bodova. U fokusu tržišta prošlog tjedna bili su predsjednički izbori u SAD-u. Financijska tržišta se još uvijek prilagođavaju rezultatima izbora u SAD-u i odlukama sa sjednica središnjih banaka održanih u proteklom tjednu, što je utjecalo na volatilna kretanja prinosa. Europske banke se spremaju za jaču konkurenciju nakon što Trump, po drugi put, preuzme mjesto predsjednika SAD-a jer se očekuje da će američke banke biti suočene s deregulacijom i smanjenjem poreza. Prinosi državnih obveznica su zabilježili izraženije smanjenje u srijedu, a istovremeno je došlo i do pada indeksa dionica, uslijed zabrinutosti zbog mogućeg trgovinskog rata i rizika za EU izvoznike, nakon pobjede Trumpa. Član UV ESB-a De Galhau je izjavio da pobjeda Trumpa povećava rizike za globalnu ekonomiju, dok je Nagel izrazio protivljenje trgovinskim barijerama i tarifama, zalažući se za otvorenost. Potpredsjednik ESB De Guindos je izjavio da je pad inflacije na dobrom putu, ali da nedavno iznenađujući negativni podatci o ekonomskom rastu i restriktivnim uvjetima financiranja utječu na izgled. Upozorio je da bi slabiji rast i potencijalne trgovinske barijere mogle dovesti do trgovinskog rata s ozbiljnim ekonomskim posljedicama. Član IV ESB-a Schnabel je izjavila da je višak likvidnosti u eurozoni i dalje opsežan, ali i da postoje znakovi da se banke prilagođavaju manjoj likvidnosti. Dodala je da očekuje da će banke sve više koristiti mogućnost zaduživanja kod ESB-a putem operacija refinanciranja.

Pored predsjedničkih izbora, prošli tjedan obilježen je i raspadom koalicijske Vlade Njemačke. Nakon što je smijenio ministra financija Lindera, čime je trostranačkoj alijansi oduzeo parlamentarnu većinu, kancelar Scholz je pozvao na

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Središnja banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica uporabe ili nemogućnosti uporabe informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

preispitivanje povjerenja, čime su otvorena vrata za održavanje prijevremenih izbora. Nakon ovih vijesti u eurozoni je došlo do rasprodaje obveznica, pa su prinosi obveznica u četvrtak donekle korigirani naviše, ali su do kraja tjedna ponovno smanjeni, posebno na krajnjem dijelu krivulje. Na kraju tjedna kancelar Scholz je izjavio da je spreman da se glasanje o povjerenju održi prije Božića, čime bi se otvorio put za prijevremene izbore. Ministar ekonomije Habeck je najavio da će se ispred „Zelenih“ kandidirati za mjesto kancelara.

Središnja banka Italije i Ured za parlamentarni proračun (UPP), zadužen za financijski nadzor, smatraju da će ciljane razine rasta BDP-a od 1% za ovu godinu i 1,2% za 2025. godinu biti teško dostići, nakon što je u III. tromjesečju BDP stagnirao. Središnja banka Španjolske očekuje da bi negativni učinci nižih kamatnih stopa na profitabilnost španjolskih banaka trebali biti ograničeni i nadvladani povećanim opsegom kreditiranja. Vlada Španjolske je izdvojila iznos od oko 10,6 milijardi EUR kao inicijalnu pomoć za Valenciju nakon razarajućih poplava u ovoj regiji. Središnja banka Španjolske je priopćila da izloženost španjolskih banaka prema ovoj regiji iznosi oko 20 milijardi EUR.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. Br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	STU	-12,6	-12,8	-13,8
2.	PMI kompozitni indeks– EZ (final.)	LIS	49,7	50,0	49,6
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	LIS	45,9	46,0	45,0
4.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	LIS	51,2	51,6	51,4
5.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	RUJ	-3,4%	-3,4%	-2,3%
6.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	RUJ	-2,1%	1,0%	-3,4%
7.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	RUJ	-3,0%	-4,6%	-3,0%
8.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	RUJ	-0,4%	-0,6%	0,1%
9.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	RUJ	-3,5	-4,0%	-3,2%
10.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	RUJ	-	-0,4%	-2,3%
11.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	RUJ	-	1,0%	2,3%
12.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	RUJ	0,2%	0,6%	-0,1%
13.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	RUJ	-	-0,5%	-4,1%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	RUJ	-	-3,3%	-0,3%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	RUJ	-	-0,9%	-0,1%
16.	Bilanca tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR)	RUJ	-	-2,1	-1,2
17.	Trgovinski bilanca – Francuska (u milijardama EUR)	RUJ	-	8,27	-7,72
18.	Trgovinski bilanca – Njemačka (u milijardama EUR)	RUJ	20,9	17,0	21,4
19.	Maloprodaja – EZ (G/G)	RUJ	1,3%	2,9%	2,4%
20.	Maloprodaja – Italija (G/G)	RUJ	0,5%	0,7%	0,9%
21.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	LIS	27,0	26,8	3,2
22.	Stopa nezaposlenosti – Irska	LIS	-	4,2%	4,1%

SAD

Fokus tržišnih sudionika proteklog tjedna u SAD-u je bio na rezultatima predsjedničkih izbora, kao i na odlukama sa sjednice FOMC-a. Službena potvrda pobjede republikanskog kandidata Trumpa se pozitivno odrazila na financijsko tržište u SAD-u, te su prinosi američkih državnih obveznica inicijalno zabilježili priličan rast, dok su indeksi dionica povećani na rekordno visoke razine. Investitori očekuju da će Trumpova ekonomska politika biti ekspanzivnija i više inflatorna, što će učiniti manje vjerojatnim agresivno smanjenje kamatnih stopa Fedu.

Sredinom tjedna je održana **sjednica FOMC-a na kojoj je, sukladno očekivanjima, odlučeno o smanjenju referentne kamatne stope za 25 baznih bodova**. Ovo je ujedno drugo smanjenje iste od početka godine, a **ciljani raspon je sada na razini od 4,50% do 4,75%**. Odluka je bila jednoglasna, za razliku od rujna kada je zabilježeno prvo neslaganje članova FOMC-a od 2005. godine. Nakon sjednice priopćeno je kako su rizici za tržište rada i inflaciju uravnoteženi, te je istaknuto da je stopa nezaposlenosti porasla, ali da je i dalje niska, a da je inflacija pala bliže cilju, s tim da je „i dalje donekle povišena“. Priopćenje nakon sjednice je imalo više „jastrebovski“ ton nego u

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

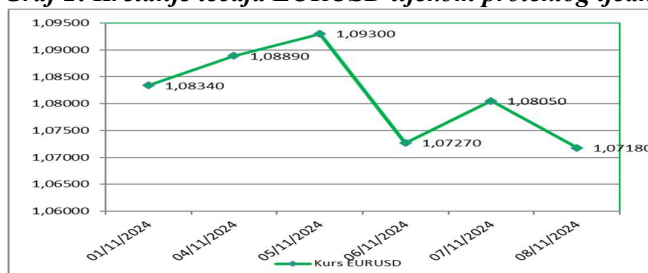
Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Središnja banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica uporabe ili nemogućnosti uporabe informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

rujnu, ali ne toliko da bi uvjerilo tržišne sudionike da očekuju pauziranje ciklusa smanjenja kamatnih stopa u prosincu. Fed je poslije smanjenja referentne kamatne stope u rujnu najavio mogućnost dodatnog smanjenja u studenom i prosincu, kao i još četiri smanjenja tijekom sljedeće godine. Međutim, budući da je ekonomija sada uglavnom stabilna i da analitičari predviđaju brži rast, veće proračunske deficite i višu inflaciju pod Trumpovim mandatom, daljnja smanjenja kamatnih stopa su sada možda manje vjerojatna. Što se tiče implikacija ovotjednih izbora na fiskalni deficit i trgovinu, kao i na monetarnu politiku, predsjednik Feda Powell je naglasio da središnja banka neće biti voljna poduzeti bilo kakve iznenadne mjere, te je istaknuo da će radije voditi stabilnu i sve manje restriktivnu monetarnu politiku.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Tvorničke narudžbe	RUJ	-0,5%	-0,8%
2.	Narudžbe trajnih alata (final.)	RUJ	-0,7%	-0,9%
3.	Trgovinska bilanca (u mlrd USD)	RUJ	-84,4	-70,8
4.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	LIS	55,3	55,2
5.	ISM indeks uslužnog sektora (final.)	LIS	53,8	54,9
6.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	1. stu	-	-0,1%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	2. stu	222.000	218.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	26. lis	1.873.000	1.853.000
9.	Indeks povjerenja Univer. iz Michigana (prelim.)	STU	71,0	70,5

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad s razine od 1,0834 na razinu od 1,0718, što predstavlja najnižu razinu od lipnja ove godine.

VELIKA BRITANIJA

Povećanje potrošnje od 70 milijardi GBP, koje podrazumijeva novi proračun, a koje će se većinom financirati od emisija duga, umanjilo je nadu u sukcesivna smanjenja kamatnih stopa. Potražnja za novim obveznicama na aukciji bila je najniža u posljednjih skoro godinu dana. Neočekivane fiskalne promjene uznemirile su financijska tržišta. Prinosi dugoročnih obveznica Velike Britanije dostigli su najvišu razinu u posljednjih godinu dana nakon Trumpove pobjede.

BoE je na sastanku u četvrtak, kako je i očekivano, donijela odluku da smanji referentnu kamatnu stopu za 25 baznih bodova, na 4,75% s 5,0%. Osam članova je glasalo za smanjenje, a jedan je glasao za to da kamatne stope ostanu na istoj razini. Povećana su očekivanja prosječne inflacije za 2025. godinu na 2,75% s 2,25% i za 2026. godinu na 2,25% s 1,5%. Na temelju prognoza inflacije BoE, sudionici na tržištu su smanjili vjerojatnoću daljnjih smanjenja kamatnih stopa u prosincu na 20% s 30%. Guverner BoE Bailey je istaknuo da će se kamatne stope vjerojatno dalje smanjivati postupno, uz opasku da je važno da se one ne smanjuju prebrzo ili previše, navodeći da je proces dezinflacije brži od očekivanja, ali da je inflacija usluga i dalje jaka. Bailey je također spomenuo da će pristup postupnog smanjenja kamatnih stopa osigurati dovoljno vremena za procjenu učinaka povećanja doprinosa za zdravstveno osiguranje i drugih rizika. Investitori su smanjili očekivanja daljnjih smanjenja kamatnih stopa, pa sada očekuju samo dva ili tri smanjenja, sljedeće godine, a ranije su očekivana četiri.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Broj novih registriranih automobila (G/G)	LIS	-	-6,0%	1,0%
2.	Promjene službenih rezervi (u mln USD)	LIS	-	-945	2.133
3.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	LIS	51,8	52,0	52,4
4.	PMI kompozitni indeks (final.)	LIS	51,7	51,8	52,6
5.	PMI indeks građevinskog sektora	LIS	55,1	54,3	57,2

Tijekom protekle tjedna GBP je aprecirao u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad s razine od 0,83860 na razinu od 0,82965. GBP je blago deprecirao u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen s razine od 1,2924 na razinu od 1,2921.

JAPAN

Prinosi japanskih državnih obveznica su zabilježili rast duž cijele krivulje tijekom proteklog tjedna. Politički rizik i dalje postoji u Japanu, s obzirom na to da su rezultati ankete koju je sproveo Fuji News Network (FNN) ukazali na smanjenje zadovoljstva radom Vlade Japana za 9,5% na 43,8%.

Član MPC BoJ Sakurai je izjavio da očekuje da će BoJ povećati kamatne stope u nadolazećim mjesecima, a siječanj je najpogodniji mjesec za to. Sakurai očekuje da će središnja banka povećati kamatne stope na kratkoročna zaduženja s trenutnih 0,25% na razinu između 1,5% i 2% do kraja mandata Uede 2028. godine. Glavni tajnik Kabineta Vlade Hayashi je istaknuo važnost stabilnih kretanja valute, te naveo da postoji potreba da se pažljivo promatraju aktivnosti na inozemnom deviznom tržištu, uključujući špekulativne poteze.

Ministar financija Kato najavio je da će vlasti poduzeti aktivnosti protiv prevelikih kretanja na deviznom tržištu, posebno usred očekivanja jačanja USD tijekom vladavine Trumpa.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Monetarna baza	LIS	-	-0,3%	-0,1%
2.	PMI indeks uslužnog sektora	LIS	-	49,7%	49,3%
3.	PMI kompozitni indeks	LIS	-	49,6	49,4%
4.	Zarade radnika	RUJ	3,0%	2,8%	3,0%
5.	Potrošnja kućanstva	RUJ	3,0%	2,8%	3,0%
6.	Vodeći indeks	RUJ	109,0	109,4	106,9
7.	Koicidirajući indeks	RUJ	115,5	115,7	114,0

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad s razine od 165,77 na razinu od 163,61. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad s razine 153,01 na razinu od 152,64.

NAFTA I ZLATO

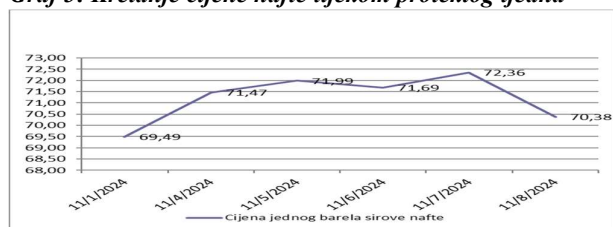
Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 69,49 USD (64,14 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte zabilježila je rast jer je OPEC+ odgodio povećanje proizvodnje u prosincu, dok su tenzije na Bliskom istoku eskalirale. Usprkos optimizmu OPEC-a o kratkoročnoj globalnoj potražnji za naftom i predviđanjima da će potrošnja dostići 120 milijuna barela dnevno do 2050. godine, Saudijska Arabija i saveznici odložili su povećanje proizvodnje do početka sljedeće godine. Rast cijene ovog energenta je nastavljen i u utorak, potaknut smanjenjem isporuke OPEC+ i tenzijama na Bliskom istoku, dok su tržišni sudionici bili fokusirani na predsjedničke izbore u SAD. Tijekom trgovanja u srijedu cijena nafte je inicijalno bilježila rast pod utjecajem rezultata izbora u SAD-u, ali je do kraja trgovanja korigirana naniže, nakon izvješća EIA o zalihama sirove nafte. Naime, isti je ukazao na rast zaliha ovog energenta u tjednu zaključno s 1. studenom za 2,1 milijun barela, što je više u odnosu na očekivanja (1,8 milijun barela). U četvrtak se cijena nafte kretala u uskom rasponu. BC Capital Markets LLC. je priopćio da očekuje da će Trumpova administracija s većim žarom provoditi sankcije na izvoz iranske nafte kada stupi na dužnost sljedeće godine, potencijalno smanjujući nacionalni izvoz.

Na kraju tjedna cijena nafte je zabilježila smanjenje od skoro 3%, jer su se povukle zabrinutosti zbog utjecaja uragana Rafael na naftnu infrastrukturu u Meksičkom zaljevu. Usprkos smanjenju cijene ovog energenta u petak, na tjednoj razini je zabilježen njen rast.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 70,38 USD (65,67 EUR), što predstavlja rast od 1,28% na tjednoj razini.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

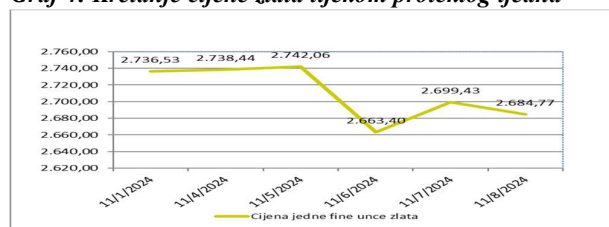
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.736,53 USD (2.525,87 EUR).

Do sredine tjedna cijena zlata se kretala u uskom rasponu, nakon čega je pod utjecajem događanja oko izbora u SAD-u i sjednice FOMC-a bilježila volatilna kretanja. Nakon što je potvrđena pobjeda republikanskog kandidata Trumpa na izborima, prinosi američkih obveznica su zabilježili snažan rast, dok je USD aprecirao, što se u konačnici odrazilo na smanjenje cijene ovog plemenitog metala. Već sljedeći dan uslijedila je korekcija cijene naviše, te se ponovno kretala oko razine od 2.700 USD po unci.

World Gold Council je izvijestio da su globalni ETF-ovi za zlato zabilježili rast priljeva šest mjeseci zaredom, što je rezultiralo povećanjem od 18 tona u kolektivnim ulaganjima od početka godine i ukupnim porastom sredstava pod upravljanjem (AUM) od 33%, zbog rasta cijena zlata. Dok je Sjeverna Amerika predvodila u priljevima, Europa je bila jedina regija s odljevom. Od početka godine globalna potražnja za zlatnim ETF-ovima je postala pozitivna, s priljevom koji je dostigao 4,7 milijardi USD. Generalno rečeno, cijena zlata je od početka godine povećana za više od 30%, potaknuta očekivanjima vezanim za smanjenje kamatnih stopa Fed, kupovinama od strane središnjih banaka i povećanom potražnjom za aktivama sigurnog utočišta u uvjetima globalnih sukoba. Središnja banka Kine je, šesti mjesec zaredom, pauzirala s kupovinama ovog plemenitog metala.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.684,77 USD (2.504,92 EUR), što predstavlja pad od 1,89% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Središnja banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica uporabe ili nemogućnosti uporabe informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.